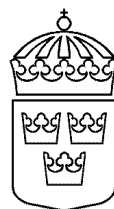

Riksdagens protokoll

1998/99:7

Tisdagen den 20 oktober

Protokoll
1998/99:7

Kl. 14.00 – 15.17

1 § Val

Anf. 1 SVEN HULTERSTRÖM (s):

Fru talman! Valberedningen har enhälligt godkänt gemensamma listor för valen av ledamöter och suppleanter i Utrikesnämnden, ledamöter i Riksdagens krigsdelegation m.fl. myndigheter och organ.

I egenskap av ordförande i valberedningen ber jag att till talmannen få överlämna de gemensamma listorna.

Talmannen meddelade att en promemoria med föreslagna namn hade delats ut till kammarens ledamöter.

Valen av ledamöter och suppleanter i Nordiska rådet avsåg riksmötet 1998/99. Valen till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond avsåg tiden från valet till dess nytt val skulle förrättas under fjärde året därefter. Övriga val avsåg innevarande valperiod.

2 § Val av ledamöter i Utrikesnämnden

Företogs val av nio ledamöter i Utrikesnämnden.

Sedan de av Sven Hulterstöm för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *ledamöter i Utrikesnämnden* för riksdagens innevarande valperiod:

Sven Hulterstöm (s)
Carl Bildt (m)
Jan Bergqvist (s)
Viola Furubjelke (s)
Gudrun Schyman (v)
Alf Svensson (kd)
Lars Tobisson (m)
Britt Bohlin (s)
Göran Lennmarker (m)

3 § Val av suppleanter i Utrikesnämnden

Företogs val av nio suppleanter i Utrikesnämnden.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkända av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *suppleanter i Utrikesnämnden* för riksdagens innevarande valperiod:

Lars-Erik Lövdén (s)
Gun Hellsvik (m)
Tone Tingsgård (s)
Lennart Daléus (c)
Lars Ohly (v)
Inger Davidsson (kd)
Henrik Landerholm (m)
Marianne Samuelsson (mp)
Lars Leijonborg (fp)

4 § Val av ledamöter i riksdagens krigsdelegation

Företogs val av femtio ledamöter i riksdagens krigsdelegation.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkända av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *riksdagens krigsdelegation* för riksdagens innevarande valperiod:

Göran Persson (s)
Carl Bildt (m)
Anna Lindh (s)
Björn von Sydow (s)
Gudrun Schyman (v)
Alf Svensson (kd)
Lars Tobisson (m)
Lena Hjelm-Wallén (s)
Beatrice Ask (m)
Jan Bergqvist (s)
Åke Gustavsson (s)
Lars Bäckström (v)
Göran Hägglund (kd)
Anders Björck (m)
Lennart Nilsson (s)
Agne Hansson (c)
Lars Leijonborg (fp)
Carl Fredrik Graf (m)
Viola Furubjelke (s)
Birger Schlaug (mp)
Lars-Erik Lövdén (s)

Berit Jóhannesson (v)
Inger Davidson (kd)
Chris Heister (m)
Mats Lindberg (s)
Monica Öhman (s)
Gun Hellsvik (m)
Johnny Ahlqvist (s)
Maggi Mikaelsson (v)
Rose-Marie Frebran (kd)
Henrik Landerholm (m)
Britt Bohlin (s)
Ingela Thalén (s)
Göran Lennmarker (m)
Birgitta Carlsson (c)
Sven Hultström (s)
Lars Ohly (v)
Kerstin Heinemann (fp)
Mats Odell (kd)
Bo Lundgren (m)
Kjell Nordström (s)
Lars Ångström (mp)
Tone Tingsgård (s)
Per Unckel (m)
Barbro Andersson (s)
Johan Lönnroth (v)
Chatrine Pålsson (kd)
Anita Johansson (s)
Per Westerberg (m)
Berit Andnor (s)

Prot. 1998/99:7
20 oktober

5 § Val av fullmäktige i Riksbanken

Företogs val av sju fullmäktige i Riksbanken.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *fullmäktige i Riksbanken* för riksdagens innevarande valperiod:

Kjell-Olof Feldt, f.d. statsråd
Johan Gernandt, advokat
Bengt K. Å. Johansson, ambassadör
Berit Löfstedt, f.d. riksdagsledamot
Kenneth Kvist (v)
Mats Odell (kd)
Ingegerd Troedsson, f.d. talman

6 § Val av suppleanter för fullmäktige i Riksbanken

Företogs val av sju suppleanter för fullmäktige i Riksbanken.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkända av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *suppleanter för fullmäktige i Riksbanken* för riksdagens innevarande valperiod:

Sinikka Bohlin (s)
Stephan Tolstoy, auktoriserad revisor
Inge Carlsson (s)
Lars Hedfors, f.d. riksdagsledamot
Siv Holma (v)
Göran Hägglund (kd)
Peter Egardt, verkställande direktör

7 § Val av Riksdagens revisorer

Företogs val av tolv Riksdagens revisorer.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkända av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *Riksdagens revisorer* för riksdagens innevarande valperiod:

Ingemar Josefsson (s)
Anders G Högmark (m)
Bengt Silfverstrand (s)
Anita Jönsson (s)
Per Rosengren (v)
Kenneth Lantz (kd)
Margit Gennser (m)
Hans Stenberg (s)
Karl-Gösta Svensson, f.d. riksdagsledamot
Agneta Lundberg (s)
Ann-Marie Fagerström (s)
Marie Engström (v)

Företogs val av ordförande och två vice ordförande för Riksdagens revisorer.

Enligt ett enhälligt förslag av valberedningen utsågs för riksdagens innevarande valperiod

ordförande för Riksdagens revisorer
Ingemar Josefsson (s)

förste vice ordförande för Riksdagens revisorer
Anders G Högmark (m)

andre vice ordförande för Riksdagens revisorer
Per Rosengren (v)

9 § Val av suppleanter för Riksdagens revisorer

Företogs val av tolv suppleanter för Riksdagens revisorer.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *suppleanter för Riksdagens revisorer* för riksdagens innevarande valperiod:

Björn Kaaling (s)
Ingvar Eriksson (m)
Nils-Göran Holmqvist (s)
Conny Öhman (s)
Alice Åström (v)
Gunilla Tjernberg (kd)
Ulf Kristersson (m)
Ulla Wester (s)
Lennart Hedquist (m)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ronny Korsberg, f.d. riksdagsledamot
Rolf Olsson (v)

10 § Val av ordförande och ersättare för ordföranden i Riksdagens besvärsnämnd

Företogs val av ordförande och ersättare för ordföranden i Riksdagens besvärsnämnd.

Enligt ett enhälligt förslag av valberedningen utsågs för riksdagens innevarande valperiod

ordförande

f.d. presidenten i Försäkringsöverdomstolen Leif Ekberg

ersättare för ordföranden

regeringsrådet Stig Brink

11 § Val av ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd

Företogs val av fyra ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd* för riksdagens innevarande valperiod:

Sylvia Lindgren (s)

Kent Olsson (m)

Anders Ygeman (s)

Morgan Johansson (s)

12 § Val av suppleanter i Riksdagens besvärsnämnd

Företogs val av fyra suppleanter i Riksdagens besvärsnämnd.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *suppleanter i Riksdagens besvärsnämnd* för riksdagens innevarande valperiod:

Laila Bäck (s)

Christel Anderberg (m)

Mats Einarsson (v)

Per Lager (mp)

Företogs val av tjugo ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkända av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation* för riksmötet 1998/99:

Anita Johansson (s)
Gun Hellsvik (m)
Reynoldh Furustrand (s)
Kaj Larsson (s)
Charlotta L Bjälkebring (v)
Jan-Erik Ågren (kd)
Chris Heister (m)
Margareta Israelsson (s)
Lars Hjertén (m)
Eva Johansson (s)
Per-Erik Granström (s)
Lennart Gustavsson (v)
Ragnwi Marcelind (kd)
Christel Anderberg (m)
Åke Gustavsson (s)
Lennart Daléus (c)
Elver Jonsson (fp)
Sten Tolgfors (m)
Ann-Marie Fagerström (s)
Matz Hammarström (mp)

14 § Val av suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation

Företogs val av tjugo suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkända av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation* för riksmötet 1998/99:

Sven Hultström (s)
Carl Bildt (m)
Sinikka Bohlin (s)
Urban Ahlin (s)
Berit Jóhannesson (v)
Gunilla Tjernberg (kd)
Kent Olsson (m)
Kjell Nordström (s)
Carl Fredrik Graf (m)
Karin Olsson (s)

Berndt Sköldestig (s)
Claes Stockhaus (v)
Alf Svensson (kd)
Birgitta Wistrand (m)
Kristina Zakrisson (s)
Marianne Andersson (c)
Lars Leijonborg (fp)
Göran Lennmarker (m)
Annika Nilsson (s)
Ewa Larsson (mp)

15 § Val av ledamöter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Företogs val av åtta ledamöter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *ledamöter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)* för riksdagens innevarande valperiod:

Tone Tingsgård (s)
Göran Lennmarker (m)
Karin Wegestål (s)
Martin Nilsson (s)
Stig Sandström (v)
Ingvar Svensson (kd)
Henrik Landerholm (m)
Urban Ahlin (s)

16 § Val av suppleanter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Företogs val av åtta suppleanter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *suppleanter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen*

Carina Hägg (s)
Liselotte Wågö (m)
Lars U Granberg (s)
Ola Rask (s)
Eva Zetterberg (v)
Margareta Viklund (kd)
Sten Tolgfors (m)
Sören Lekberg (s)

17 § Val av ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av fem ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond* för tiden från valet till dess nytt val skulle förrättas under fjärde året därefter:

Björn Kaaling (s), riksdagsledamot
Lars Bäckström (v), riksdagsledamot
Tuve Skånberg (kd), riksdagsledamot
Stig Strömholm, professor
Hillevi Rosenquist, direktör

18 § Val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Enligt ett enhälligt förslag av valberedningen utsågs till

ordförande
professor Stig Strömholm

19 § Val av suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av tre suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Sedan de av Sven Hultström för dessa val avlämnade gemensamma listorna godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn här i angiven ordning upptagits på respektive listor, valda till *suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond* för tiden från valet till dess nytt val skulle förrättas under fjärde året därefter:

personlig suppleant för riksdagsledamoten Lars Bäckström
Camilla Sköld (v), riksdagsledamot

personlig suppleant för professor Henning Johansson
Rune Åberg, professor

personlig suppleant för professor Gunnar Törnqvist
Lars Gunnar Andersson, professor

20 § Utökning av antalet suppleanter i utskotten och EU-nämnden

Enligt ett av valberedningen framlagt förslag beslutade kammaren att utöka antalet suppleanter i utskotten och EU-nämnden enligt följande:

Från 17 till 19 i konstitutionsutskottet
Från 17 till 22 i finansutskottet
Från 17 till 19 i skatteutskottet
Från 17 till 18 i justitieutskottet
Från 17 till 18 i lagutskottet
Från 17 till 23 i utrikesutskottet
Från 17 till 20 i försvarsutskottet
Från 17 till 19 i socialförsäkringsutskottet
Från 17 till 21 i socialutskottet
Från 17 till 21 i kulturutskottet
Från 17 till 21 i utbildningsutskottet
Från 17 till 20 i trafikutskottet
Från 17 till 20 i miljö- och jordbruksutskottet
Från 17 till 21 i näringsutskottet
Från 17 till 19 i arbetsmarknadsutskottet
Från 17 till 18 i bostadsutskottet
Från 17 till 26 i EU-nämnden

Företogs val av extra suppleanter i utskotten och EU-nämnden.

Kammaren medgav att valen fick ske i ett sammanhang.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleanter i konstitutionsutskottet

Anders Björck (m)

Ewa Larsson (mp)

suppleanter i finansutskottet

Bo Lundgren (m)

Margit Gennser (m)

Stefan Attefall (kd)

Bo Könberg (fp)

Gudrun Lindvall (mp)

suppleanter i skatteutskottet

Agne Hansson (c)

Birger Schlaug (mp)

suppleant i justitieutskottet

Barbro Johansson (mp)

suppleant i lagutskottet

Johan Pehrson (fp)

suppleanter i utrikesutskottet

Carl Bildt (m)

Hans Hjortzberg-Nordlund (m)

Kenneth Lantz (kd)

Gudrun Schyman (v)

Siw Persson (fp)

Yvonne Ruwaida (mp)

suppleanter i försvarsutskottet

Anders Björck (m)

Carl Fredrik Graf (m)

Peter Eriksson (mp)

suppleanter i socialförsäkringsutskottet

Leif Carlson (m)

Thomas Julin (mp)

suppleanter i socialutskottet

Christina Nenes (s)

Bertil Persson (m)

Marietta de Pourbaix-Lundin (m)

Gunnar Goude (mp)

suppleanter i kulturutskottet

Lars Hjertén (m)
Birgitta Wistrand (m)
Gudrun Schyman (v)
Kia Andreasson (mp)

suppleanter i utbildningsutskottet

Sten Tolgfors (m)
Ulla-Britt Hagström (kd)
Yvonne Ångström (fp)
Matz Hammarström (mp)

suppleanter i trafikutskottet

Per Westerberg (m)
Fredrik Reinfeldt (m)
Helena Hillar Rosenqvist (mp)

suppleanter i miljö- och jordbruksutskottet

Anders G Högmark (m)
Patrik Norinder (m)
Marianne Samuelsson (mp)

suppleanter i näringsutskottet

Mikael Odenberg (m)
Olle Lindström (m)
Yvonne Ångström (fp)
Ewa Larsson (mp)

suppleanter i arbetsmarknadsutskottet

Helena Bargholtz (fp)
Birger Schlaug (mp)

suppleant i bostadsutskottet

Mikael Johansson (mp)

suppleanter i EU-nämnden

Berit Andnor (s)
Majléne Westerlund Panke (s)
Birgitta Wistrand (m)
Carl Erik Hedlund (m)
Siv Holma (v)
Ingvar Svensson (kd)
Agne Hansson (c)
Harald Nordlund (fp)
Gudrun Lindvall (mp)

Talmannen meddelade att *Agneta Lundberg* (s) avsagt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Birgitta Ahlqvist* (s) avsagt sig uppdraget som suppleant i kulturutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Ingegerd Wärnersson* (s) avsagt sig uppdraget som suppleant i valberedningen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

23 § Anmälan om kompletteringsval till utrikesutskottet och kulturutskottet

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält *Birgitta Ahlqvist* som suppleant i utrikesutskottet efter *Agneta Lundberg* och *Lena Sandlin* som suppleant i kulturutskottet efter *Birgitta Ahlqvist*.

Talmannen förklarade valda till

suppleant i utrikesutskottet
Birgitta Ahlqvist (s)

suppleant i kulturutskottet
Lena Sandlin (s)

24 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 13 oktober.

25 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 22 oktober kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsminister Göran Persson, statsrådet Pierre Schori, försvarsminister Björn von Sydow, statsrådet Maj-Inger Klingvall, utbildningsminister Thomas Östros och statsrådet Lars Engqvist.

26 § Svar på interpellation 1998/99:1 om kommunismen

Anf. 2 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Sten Andersson har frågat statsministern vilka informationsinsatser regeringen är beredd att vidta för att informera om kommunismens brott mot mänskligheten. Interpellationen har överlämnats till mig.

Regeringen vill med informationsinsatsen Levande historia, som har stöd av samtliga riksdagspartier, medverka till att hålla minnet levande av de fruktansvärda folkmord som ägde rum i av Nazityskland kontrollerade områden under andra världskriget. Informationsinsatsen initierades i ljuset av att det fanns unga människor i vårt land som var tveksamma till om Förintelsen verkligen hade ägt rum. Syftet är också att genom Levande historia uppmuntra till debatt om demokrati, medmänsklighet och humanism. Det är angeläget att informationsinsatsen om Förintelsen, liksom det internationella samarbetet kring dessa frågor, kan fortsätta med nuvarande inriktning.

Ett särskilt skäl till att regeringen funnit det viktigt att kraftfullt driva informationsinsatsen om Förintelsen är att nynazismen nu får fotfäste i det svenska samhället igen. Vi blir påmind om det när människor misshandlas eller mördas på grund av sin hudfärg, sin bakgrund eller sin sexuella läggning, när vi får nynazistiska pamfletter i brevlådan och när vi hör nynazisters slagord på gator och torg. Detta gör det dock inte mindre viktigt att påminna även om andra folkmord. De kommunistiska regimernas historia är en del av det internationella arv av förbrytelser mot de mänskliga rättigheterna, såväl i Europa som i världen som helhet. Dock torgförs i dag inte någon kommunistisk våldslära i vårt land, vilket vi dessvärre ser ökande tendenser till vad avser nazismen.

Interpellantens fråga och många andras synpunkter är på sätt och vis ett uttryck för att Levande historia har väckt ett starkt intresse för vår egen historia och ett behov av en bredare diskussion om våra värderingar, om medmänsklighet och om demokratins bräcklighet. Även om kommunismens förbrytelser mot mänskliga fri- och rättigheter inte ingår i informationsinsatsen Levande historia, har intresset för Förintelsen även lett till ett ökat intresse för oförrätter i vissa kommunistiska regimer.

Att Förintelsen, som är det största och mest systematiska folkmordet i modern historia, nu lyfts fram innebär naturligtvis inte att andra brott mot mänskligheten skall förtigas. De ohyggliga brott som skett i kommunismens namn är en central del av 1900-talshistorien och får aldrig glömmas. Den forna Sovjetregimens förbrytelser måste då självklart lyftas fram. Här har forskningen en central plats, liksom skolan och medierna. För att få en mer omfattande kunskapsinhämtning, informationsspridning och debatt behövs ytterligare stimulans. Frihet och mänskliga rättigheter förtrampades systematiskt i de länder där kommunismen tillämpades i praktiken. Alla demokratiskt sinnade krafter har anledning att sprida ljus över kommunismens historiska oförrätter. Det gäller även det hot som kommunismen utgjorde mot Sverige. Formerna för detta avser statsminister Göran Persson att överlägga med partiledarna om under hösten. Syftet skall vara att, mot bakgrund av en fördjupad medvetenhet om förbrytelser i kommunismens namn, stärka demokratin och respekten för

Anf. 3 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! För en tid sedan hade vi en mycket värdig manifestation här i riksdagen. Vi spred ut en skrift över hela Sverige som heter ... *om detta må ni berätta* ... Jag är helt överens med statsrådet om att det är av största vikt att nazismen aldrig mer får fotfäste i vårt land.

Men jag anser, fru talman, att det är lika viktigt att vi även med samma kraft för fram de illdåd som har begåtts i kommunismens namn. När kommunister verkar i demokratier talar de ofta stort om fred, frihet och jämlikhet. Men de kan inte referera till ett enda land där den ideologin har haft makten som har levt upp till detta – det är helt och totalt tvärtom. Överallt där kommunismen har haft makten har mänskliga fri- och rättigheter kränkts å det grövsta, och ekonomin och miljön har överallt totalt havererat.

Statsrådet pratar här om det största ”folkmordet” i modern tid. Jag vet inte hur man definierar mord, men i den tävlan överstiger kommunismen antalsmässigt det som nazismen i all sin ondska åstadkom. Häromdagen stod det i en av Stockholms morgontidningar att namn som Lenin, Stalin, Mao Tse Tung och Pol Pot ingår i samma mördardivision som Hitler ingick i.

Varför slipper då kommunisterna den här granskningen? Kommunismen är inte död, som har sagts från den här talarstolen. Den finns i Kina, Nordkorea, Vitryssland och Kuba. I Europa har kommunistpartier sedan 1990 bytt namn till vänsterpartier, ibland t.o.m. till socialdemokrater. Vårt svenska vänsterparti skiftade 1990 namn från vpk till Vänsterpartiet. Varför? Skämdes man för sin historia? Jag vet inte – det vet de själva. Vänsterpartiet är det parti i riksdagen som längst hade kopplingar till den gamla sovjetkommunismen.

Varför har det blivit så att de har sluppit granskningen?

Först och främst har medierna gjort ett uselt jobb, det är uppenbart. Vad det beror på vet jag inte, men en del påstår, rätt eller fel, att ett antal journalister hade starka kopplingar till kommunismen under 60- och 70-talen och kanske inte vill gräva i sin egen historia. Skulle någon ledamot i riksdagen på 60- och 70-talen ha hyllat Lenin eller Stalin, så skulle man bums ha vänt sig till massmedierna, som skulle ha sagt att de inte visste något och att han var förlåten. Hade däremot någon ledamots farfar på 30-talet vurmat för Hitler, skulle medierna ha börjat att forska i gener, det är jag helt övertygad om. Jag förstår inte varför man skiljer på dessa två ideologier.

Till sist, och jag skall återkomma till detta i mitt nästa inlägg, påstår jag med bestämdhet att talet från socialdemokraternas sida, att de har skött renhållningen till vänster, inte stämmer när det konfronteras med verkligheten.

Anf. 4 LENNART FRIDÉN (m):

Fru talman! Jag är liksom Sten Andersson litet bekymrad över att man från bl.a. regeringens sida har tassat som katten kring het gröt när det gäller att ta upp ordet kommunism i olika sammanhang på senare år. Jag tänker på den proposition som lades fram i våras om det nya institutet

Svar på
interpellationer

i Uppsala rörande Förintelsen. Där stod inte ett dugg om detta. Och när jag motionerade om att det inte går att skilja den ena ondskan från den andra talade man om att det var väl meningen att man skulle titta närmare på det andra också. Men varför är man så rädd att nämna namnet? Är det för att man sjunger samma "international", så är det ju illa.

Samma partier som man övervakade via IB och på andra sätt är man nu beredd att stötta, trots att det fortfarande i dessa partier finns med människor, t.o.m. sådana som tillhör riksdagen, som jag själv har upplevt har ställt sig bakom revolution med våld eller backat upp t.ex. Pol Pot-regimen. Låt oss slå fast att om stövelklacken som krossar är brun eller röd kvittar lika för dem som drabbas.

När vi under 70- och 80-talen hade en ganska livlig debatt rörande miljön fick man ofta höra att det var de kapitalistiska staterna som sög ut jorden och resurserna. Vi vet sedan murar har rivits att om det är någonsans som man har haft en monumental miljöförstöring, så är det just i de f.d. kommunistländerna. Jag brukar ibland använda *m*, inte bara när jag talar om mitt eget parti utan också när det gäller kommunismen, därför att jag har upplevt ganska många personliga katastrofer för många av mina vänner bakom den gamla järnridån. Det kan stå för massmord, massdeportationer och monumental miljöförstöring. Det värsta är att det också i det här landet har funnits folk som har backat upp detta.

År 1940 talade den dåvarande högerledaren i Sverige om detta vackra tvillingpar, kommunisterna och nazisterna. Det var detta klara ställningstagande som också gjorde att det detta år inte var ett förstamajtåg och förstamajtal på Gärdet i Stockholm, utan det var ett medborgartåg. Det var inte Per Albin Hansson som höll talet till de massor som var där, arbetare och andra, utan det var Gösta Bagge, därför att det fanns en gemensam front emot de odemokratiska rörelserna.

I en av de allra sista intervjuerna, såvida det inte var den sista intervjun, med Tage Erlander på Bommersvik 1971 var han mycket bekymrad över en del av de tendenser som fanns hos ungdomarna. Han sade: "Det var Hitler och Stalin som tillsammans startade andra världskriget. Hur står det till med historieundervisningen egentligen?" Och det kan man ju faktiskt fråga sig.

Statsrådet och jag har båda vår bakgrund som lärare, även om det är länge sedan vi satt i katedern. En av mina goda vänner, under många år kanske min allra närmaste och bästa vän, en kollega till oss i DDR, kunde tala om för mig att 52 % av psykiatripatienterna i det gamla DDR var lärare, med andra ord våra kolleger. Jag vet att det inte var utan orsak som han gjorde flera självmordsförsök. Och min gamle vän Jiří i Prag drev kommunisterna i döden.

Jag har, fru talman, sett på tok för mycket av sådant här för att jag skall kunna förlåta och låta det gå vidare utan att det påtalas. Det måste påtalas hela tiden. Och, som sagt, det har ingen betydelse om stöveln som krossar och trampar är brun eller röd, det är lika illa i båda fallen. Därför skall vi se till att vi också behandlar de här ideologierna därefter.

Fru talman! Jag skall tacka för ett mycket bra svar.

Jag och mitt parti tycker att det är bra att vi kartlägger och belyser de ohyggliga brott som har begåtts i kommunismens namn. Vi skall efter förmåga gärna bidra till denna kartläggning och belysning.

Vi producerade för några år sedan på vår partikongress en liten bok som handlar om vårt eget parti och vår roll under rubriken *Lik i garderoben*. Jag skall gärna förse både vice statsministern och interpellanten med denna skrift.

Jag förutsätter att vi får en sanningskommission som kartlägger kartläggningen av de svenska kommunisterna och andra vänstermänniskor i Sverige, för det är ju sant som Lennart Fridén säger, att det är många som har farit oerhört illa i länder med kommunistiska regimer. Men det finns också miljoner kommunister som har mördats i nazismens och andra regimers namn. Det är också något som behöver kartläggas.

Jag är litet tveksam till en formulering i vice statsministerns svar. Hon talar om länder där kommunismen tillämpades. Begreppet kommunism är ju ett ganska gammalt begrepp. Det användes redan på 1840-talet, då man talade om hantverkarkommunisterna. Det var kristna hantverkare som trodde på det klasslösa samhället. Det klasslösa samhället var ju mycket länge definitionen på kommunismen, och det drogs då paralleller mellan den ursprungliga kristna läran och kommunismen. Formuleringen det klasslösa samhället finns ju också i det socialdemokratiska partiprogrammet. Så jag tror att vi skall vara litet varsamma med att sätta etiketter på människor. T.ex. unga människor som i dag kallar sig kommunister är i allt väsentligt människor som fullt och fast tror på och är beredda att kämpa mycket hårt för alla demokratiska fri- och rättigheter, men de tror också på det klasslösa och kanske litet utopiska samhället.

Det finns tidigare historiska exempel på inkquisition byggd på etiketter. Under kristendomen har man ju ägnat sig åt att mörda människor bara därför att de har sagt sig hylla vissa åsikter. Det som har skett också här i Sverige, när man har kartlagt människor bara för att de har kallat sig kommunister, är att man har fört in dem i olika register. De har förlorat jobben och utsatts för olika slags förföljelser. Då skall vi komma ihåg att de stora skurkarna, t.ex. Stig Wennerström och de andra spionerna, inte var några kommunister. Jag tror att man snarare misstänkte att de röstade på Lennart Fridéns parti. Det är ju de som i praktiken har avslöjats. Så akta er litet grand för att göra den väldigt enkla uppdelningen i kommunister och andra!

Jag tror att det här problemet handlar om en bristande historieundervisning i skolorna. Över huvud taget har historieämnet fått trängas tillbaka. Låt oss också sprida kunskap om det svenska partilivets historia. Det råder en förfärande okunnighet om exempelvis högerns roll. När mitt ursprungsparti, det socialdemokratiska vänsterpartiet, och andra demokratiska krafter försökte införa allmän rösträtt och demokrati i Sverige bekämpade den gamla högern detta med alla krafter.

Till sist medierna, där det under de senaste veckorna har hetsats. Nästan varje borgerlig ledarskribent har talat om dessa hemska kommunister; det får inte vara sant osv., osv. Tala om vem det är som granskas! När har man på allvar granskat den svenska högerns historia och alla de illdåd som har begåtts i olika högerpartiers namn?

Anf. 6 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Den 6 oktober, under regeringsförklaringen, var det nog många som höll andan och väntade när statsminister Göran Persson kom till en viss punkt: "Demokratien måste erövrats, och erövrats igen. Nazism, fascism" – här kom inte ordet kommunism, som många hade väntat – "och rasism kan inte tolereras. Det ansvaret – att aldrig tåga still – delar vi alla som medborgare."

Jag vet inte om statsminister Göran Persson och vice statsminister Lena Hjelm-Wallén kan förstå hur ont det gjorde i många människor som själva har blivit utsatta för kommunismen eller har släktingar som har blivit mördade i kommunismens namn. Många av dessa blev väldigt ledsna. De blev förtvivlade och kände sig väldigt kränkta. En del blev säkert också väldigt förbannade när statsministern inte förmådde nämna kommunism i detta sammanhang. Varför denna flathet?

Redan i april i år frågade jag statsminister Göran Persson här i kammaren om han var beredd att göra en liknande insats som den som han nu har gjort för att vi aldrig skall glömma nazismen. Jag fick svaret att kommunismen är död. Jag vet inte om jag fick det svaret för att en av de värsta massmördarna, Pol Pot, just den dagen hade dött. Men kommunismen är inte död, så svaret kunde inte ha varit mer felaktigt. Det som har hänt är egentligen att kommunismen har blivit rumsren. Där har socialdemokraterna, naturligtvis bland många fler, en viss skuld.

Det gäller bara att titta sig runt omkring i världen och se i vilka länder det fortfarande finns kommunism. Kuba, Nordkorea – det har nämnts många andra länder här i kammaren. Det finns dessutom de här i kammaren i dag som bekänner sig till kommunism.

I svaret från vice statsministern finns det ändå en öppning. Jag läste i tidningen också att statsministern kommer att inbjuda till partiledarsamtal om detta. Man skall skapa någon form av information och ta upp frågan om hur den skall komma till stånd. Jag måste säga att det har tagit väldigt lång tid att baxa socialdemokraterna hit. Jag upplever inte att det är av någon inre övertygelse man gör det. Man känner nu förmodligen trycket att göra det.

Jag har en fråga till Johan Lönnroth, som var uppe i talarstolen tidigare och pratade om olika saker. Han försökte få över debatten till att handla om något annat än vad den borde handla om i dag, dvs. kommunism. Det gäller er partisekreterare Lars Ohly. Jag har här citat från en tidning. Visst är den från den 27 december 1996, men det är inte så jättelänge sedan. "Kan du ge ett exempel på någon kommunistisk stat du tycker fungerar bra?" får han som fråga. Då svarar han: "Kuba är ett fantastiskt exempel på hur man under mycket fattiga förhållanden kan uppnå folkligt deltagande och ekonomisk rättvisa".

Hur många människor är det inte som flyr från Kuba? Hur ser det ut på Kuba, egentligen? Detta visar, tycker jag, att kommunismen och det kommunismen står för är helt levande här i Sverige i dag och i Sveriges riksdag. Därför, fru talman, ser jag verkligen fram emot inbjudan från Göran Persson till alla partiledare att delta i överläggningar. Jag hoppas att man hittar ett mycket konstruktivt sätt att förbättra kunskapen om kommunismens illdåd och de massmord och folkmord som har begåtts i kommunismens namn.

Fru talman! Att kommunismen är i klass med nazismen när det gäller förbrytelser mot de mänskliga rättigheterna råder det knappast några delade meningar om. Det har flera stycken vittnat om i kammaren. Det handlar visserligen om olika ideologier, men man har ändå legitimerat massmord på människor som man inte godtar. Kommunismen svarar ju också för folkmord av en ofattbar omfattning.

Kommunismen är i dag verkligen ingen död ideologi. Många människor runt om i världen tvingas leva under det fruktansvärda kommunistiska oket. Kina, Vietnam och Kuba har flera redan nämnt i dag.

Det tillhör allmänbildningen att veta vad kommunismen står för. Alla människor – unga och gamla – vet inte det. Därför är det hög tid att statsministern tar upp överläggningar med partiledarna om hur man kan sprida ljus över kommunismens oförrätter. Då bör det handla inte bara om det historiska – jag tyckte att jag utläste det av vice statsministerns svar – utan det är väl så viktigt att man pekar på vad som nu händer i kommunistiska länder. Jag tror inte alls att människor är medvetna om detta – tvärtom.

Det är väldigt viktigt att man går ut och informerar om detta i sådan former att människor – särskilt då unga människor, som ofta har skrämmande dåliga kunskaper i nutidshistoria – verkligen tar till sig denna information. Mängden information som inte minst unga människor utsätts för är överväldigande. Det är stenhård konkurrens när det gäller att nå ut med budskap av olika slag.

Därför bör man inför dessa överläggningar ta ordentligt reda på hur de informationsinsatser som har gjorts när det gäller förintelsen har nått ut till unga människor. Har man lyckats övertyga de ungdomar som är tveksamma till om Förintelsen verkligen har ägt rum om att detta har skett? Det måste följas upp. Resultatet måste vi riksdagsledamöter också få veta. Vi måste lära oss hur man går ut till unga människor och informerar om detta.

Anf. 8 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Som ny här i riksdagen får man vara med om mycket intressant. Det började med misstroendeförklaring från moderaterna, där man led nederlag. Nu går man till generalattack mot dagens vänsterpartister och försöker stigmatisera oss för tidigare försyndelser internationellt sett.

Jag skulle vilja säga så här, och också hänvisa till det som Johan Lönnroth sade: Om vi går tillbaka till grunderna kan vi se att ordet kommunism kommer ur det latinska ordet *communis*, som betyder gemensam. Ordet kommun, t.ex., kommer därifrån. Nattvard heter *communio*, t.ex.

Jag tror att de som i dag kallar sig kommunister menar att de har en vision om det klasslösa samhället. Man vill ha en samhällelig gemenskap. Det är kanske just bristen på den gemenskapen i dagens samhälle som gör att många ungdomar drar vänsterut, oavsett vilken definition man har.

Ser man till källorna ser man att Marx i *Det kommunistiska manifestet* skriver att varje människas frihet är en förutsättning för alla människors frihet. Det tycker jag är en ganska bra frihetsbeskrivning. Att denna

kommunism har släpats i smutsen under Sovjetväldet och Östeuropatiden är vi helt överens om, och det kan vi gärna analysera.

Det jag reagerar väldigt starkt inför är att de partier som i princip har gått emot varenda demokratisk reform i Sverige under modern tid försöker misskreditera Vänsterpartiet av i dag och dess ledamöter och säger att vi skulle vara odemokratiska.

Jag kan konstatera att de som kallade sig socialister och kommunister var väldigt aktiva i kampen mot nazismen under andra världskriget och dess förspel. Det var alltså inte kommunister eller socialister som röstade fram Hitler i Tyskland, utan det var borgerliga partier som hade en väldigt vek uppfattning i den frågan. Sedan hade också kommunisterna en alltför naiv inställning till nazismens egentliga hot. Det kan vi lastas för tillsammans med alla andra partier.

Jag kan också säga att svenska kommunister deltog i försvaret för demokratin på den tiden i den franska motståndsrörelsen, i den danska motståndsrörelsen och under spanska inbördeskriget. Vi försökte göra motstånd i Sverige, men många av mina kamrater från den tiden sattes i arbetsläger. Tidningar fick inte ges ut, osv., medan nazitransporter tilläts genom Sverige. Jag tycker att vi är många som kan dela den skulden.

Att påstå att dagens vänsterpartister inte skulle vara pålitliga personer är en skymf, som jag ser det. Vi är exakt lika pålitliga i alla avseenden som vilken moderat eller annan politiker som helst. Vi kommer att ställa upp till försvar av landets gränser mot yttre aggression. Vi kommer alltid att stå upp för de demokratiska fri- och rättigheterna. Däremot vill vi till skillnad från vissa andra partier utöka demokratin på några områden, men det är en helt annan sak.

Jag vill återkomma till det Johan Lönnroth pratade om – kristendom. Det skulle aldrig falla mig in att fråga en kristen människa i Sveriges riksdag i dag hur han eller hon kan vara kristen med tanke på vad de kristna missionärerna gjorde i Latinamerika. Man tvångsdöpte indianer och spred sjukdomar. Vi har 30-åriga kriget. Det pågick en massa förskräckliga saker i kristendomens namn. Men går man tillbaka till bergspredikan ser man att det är en förträfflig religion med många bra värderingar. Jag tycker inte att vi skall belasta de kristna av i dag med tidigare försyndelser som har skett i kristendomens namn, lika litet som vi vänsterpartister skall drabbas av allt elände som har skett i Östeuropa och i det gamla Sovjetunionen.

Anf. 9 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Det är riktigt att förtryck och förbrytelser i vilket namn de än äger rum är värda samma avståndstagande, samma kritik. Det hoppas jag att vi alla ställer upp på. Det spelar ingen roll om det t.ex. heter nazism eller kommunism. Vi har också alla ett ansvar för att tydliggöra det här. När statsministern i regeringsförklaringen höll fram behovet av åtgärder mot rasism och nynazism talade han ju inte i ett historiskt perspektiv. Han talade om nuläget. Det måste ändå debattörerna förstå och försöka skilja på. Det är det vi kan se på våra gator och torg i dag, och då gäller det för oss politiker att hålla fram *det*. Sedan är den historiska belysningen en annan sak.

Vi menar att den upplysningskampanj som vi har haft om Förintelsen har varit mycket lyckosam i vårt samhälle, och vi har också fått respekt

internationellt för vad vi har gjort. Då är det viktigt att detta projekt får hållas kvar i den här formen även när vi går in i en fas då det är kommunismen som särskilt starkt skall belysas. Men låt inte det ena goda bli det andras fiende! Det vore väldigt olyckligt. Jag tror också att de organisationer som vi samarbetar med både i vårt land och internationellt vad gäller just upplysningsprojektet om förintelsen skulle tycka att det vore mycket underligt om vi nu skulle skifta fot och låta en annan -ism stå för det som projektet Levande historia framför allt skall syssla med.

För oss socialdemokrater har det faktiskt varit på det sättet att det har gått en röd tråd genom hela vårt partis historia, och det har varit kampen mot kommunismen. Det har varit utomordentligt viktigt att hela tiden ha den råkången klar. Det gäller internationellt och det gäller i Sverige. Det borde väl ändå kammarens ledamöter kunna tänka på när vi har haft en debatt under valrörelsen som har handlat om socialdemokrater och om Informationsbyrån, IB. Varför ägde ett samspel rum där över huvudet taget? Jo, det var kampen mot kommunismen det handlade om. Det var inte för att vi ansåg att kommunisterna var ofarliga, utan vi ansåg att de faktiskt var farliga också för vårt land. Litet historisk kunskap – också nutidshistorisk kunskap – skulle man önska att det fanns hos journalister, hos partimotståndare och i det svenska samhället.

För mitt parti, det socialdemokratiska partiet, har det varit helt självklart och ofta avgörande – i många andra länder livsavgörande – att man tog fighten med kommunisterna. Det gäller inte bara på ett intellektuellt plan i debatter. Det handlar också om den här närkampen på arbetsplatserna och i bostadsområdena. Det var då inte bara fråga om vad man tyckte ideologiskt. Det handlade om att avslöja infiltratörer och liknande. Det var socialdemokrater som gjorde det. Det var inte moderater eller högermän.

Den här delen av mitt partis historia är vi faktiskt stolta för. Vi behöver inte baxas till några ståndpunkter. Här har vi en glasklar historia och en historia som vi också är stolta över.

Jag menar att det är viktigt att vi nu också sätter sökarljuset på kommunismen och dess förbrytelser vad gäller mänskliga rättigheter. Det är inte minst viktigt eftersom de partier, grupper och individer som kan ses som arvtagare till kommunistiska partier, till kommunismen, i dag väldigt sällan känner en relation till den ideologin. Då är det ännu mer viktigt att vi faktiskt tydliggör hur det var.

Anf. 10 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! Först vill jag kort säga något till Lönnroth och Pedersen. För inte så länge sedan firade Vänsterpartiet 80-årsjubileum. Under denna tidsrymd har man faktiskt lyckats hålla med, och av och till alliera sig med, de värsta diktatorer som 1900-talet har sett. Det har säkert också begåtts illdåd i högerns namn. Men de går absolut inte att jämföra med de illdåd som har begåtts i kommunismens namn. Det bör vi väl vara överens om.

Sedan tycker jag att om ni nu är stolta över kommunismen – varför då skämmas för den? Varför byta namn? Varför plocka ned tavlorna på Lenin i era partilokaler under valrörelsen? Det är väl litet onödigt om man är stolt över en sak? Så hade inte jag gjort.

Sedan, fru statsråd, vill jag säga att okej, ni hade IB. Men IB innebar att ni tillämpade exakt samma metoder som de ni ville bekämpa. Det var ett angiverisystem som var uppbyggt på samma sätt som man byggde upp dem i de kommunistiska länderna. Ni kallar dem "säkerhetsrisker". Så sade min namne häromdagen. Jag frågade häromdagen en språkforskare om jag som vanlig ledamot i riksdagen i det här sammanhanget kunde tolka det här med "säkerhetsrisk" som "landsförrädare". Det är en fullt korrekt tolkning. Det är dem ni i dag har lierat er med i Sveriges riksdag.

Statsrådet sade att det har en gått en röd tråd. Vi har haft en klar råkång. 1983 kom jag in i Sveriges riksdag. Då hade dåvarande vpk ett valresultat som inte gav mandat i något utskott. De fick ändå mandat. Av vilka? Av Socialdemokraterna. Detta hände alltså innan muren föll i Sovjet. Mer bevänt än så var det inte med den renhållningen. När makten hägrade fick principerna vika. Jag skulle vilja fråga statsrådet: Är det rätt att man bara för att få makten tillfälligt skall lägga de här principerna åt sidan? För detta var alltså 1982. 1988, sex år senare, skickade dåvarande vpk ett telegram till Honecker i Östtyskland och gratulerade till det framgångsrika socialistiska bygget. Och jag är naiv nog att tro att det inte var Berlinmuren man avsåg.

Anf. 11 LENNART FRIDÉN (m):

Fru talman! För att hinna med det man skulle vilja säga skulle man kanske behöva köra en snabb katalog och bara räkna upp. Men låt mig säga att Kommunistiska manifestet ju börjar: Det går ett spöke genom Europa – kommunismens spöke. Jag måste säga att det spöket är nog så levande. Det finns det många bevis för, inte bara i Europa. I det som statsministern utsett till det stabila Kina bor en tredjedel av mänskligheten. Inte tror jag att det är demokrati de upplever, de som bor där.

Johan Lönnroth använder sig av ett av de två gamla klassiska knepen när det gäller debatter. Det första lyder: Är argumentationen svag – höj rösten! Det gjorde han inte. Det andra lyder: I trångt läge – tala om de andra! Det gjorde han däremot. Hans partikollega sade senare, därmed delvis motsägande Johan Lönnroth, att det i kristendomen inte finns någonting som leder fram till att man skall agera som man gjorde under inkquisitionen. Däremot är det fritt fram även för yngre kommunister att komma hem till mitt privata bibliotek och bläddra igenom Lenins samlade verk. Då kan ni se var det finns anvisningar bl.a. om hur man skall bete sig och om hur man skall använda sig av våld.

Man säger: Granska högern! Ja, det är vi inte rädda för. Skillnaden är bara att det finns en historikergrupp, oberoende forskare, som inför vårt 100-årsjubileum år 2004 arbetar med detta. Vi har varken någon intern lik-i-garderoben-kommitté eller något IB som tittar på det hela. Det låter vi alltså fria och oberoende forskare göra.

Vi blev ju ganska oförsämr påhoppade under valrörelsen av bl.a. Marita Ulvskog. Hon ifrågasatte renheten och talade om brunt i marginalen. Låt mig påminna om att jag representerar det parti som är det enda som har haft två partiledare med judisk bakgrund.

Låt mig också citera vår förste store partiledare när man diskuterade rasfrågan på 20-talet. Arvid Lindman sade så här: Det är inte skallarnas

form utan deras innehåll som ger människorna deras värde. Låt oss fortsätta att hålla rent gentemot alla sådana här odemokratiska rörelser.

I min första debatt 1962 i Huskvarnas Folkets hus fick jag ett litet tips av min motståndare, en SSU:are. Han sade: Se upp för dem som sitter längst där nere. Vi blir alla plåtade i kväll. Oss båda är dem de tycker sämst om, kommunisterna – eller Vätternrödingarna som han kallade dem. Nästa vecka är vi alla registrerade i Moskva. Det kan vara värt att tänka på.

Anf. 12 JOHAN LÖNNROTH (v):

Fru talman! När min bänkgranne Lennart Fridén för inte så länge sedan stod här i kammaren och sjöng den svenska nationalsången, med strofen Du tronar på minnen av fornstora dar, stod jag och tänkte på Gustav II Adolfs trupper i Skåne i början på 1600-talet. Då kastade man ned små barn på borggården så att de slogs ihjäl. Med det vill jag inte på något sätt misstänka Lennart Fridén för att göra den kopplingen. Han tänker säkert på något radikalt annorlunda.

Jag ville bara nämna det som ett exempel på att det är farligt om vi i denna riksdag eller i samhället i stort skapar ett sådant klimat som t.ex. det som härskade i USA under McCarthy-tiden. Det handlar om att rycka loss enskilda citat, sätta etiketter på varandra och skapa en stämning av allmän misstänksamhet. Det är i sådana klimat som sådana företeelser som IB-kartläggningen och McCarthyism, osv. kan uppstå. Jag skall för min del göra allt för att vi inte skall få tillbaka den sortens klimat.

Jag fick en fråga från Marietta de Pourbaix-Lundin om vad Lars Ohly skulle ha sagt om Kuba. Jag tror att hon hade ryckt loss en mening ur någon längre intervju. Jag vet att jag tillsammans med Lars Ohly år 1996 just efter vår partikongress skickade ett mycket skarpt brev till det kubanska kommunistpartiet där vi påtalade de grundläggande brister i demokratiska fri- och rättigheter som finns på Kuba.

Jag tror att jag har gått i betydligt fler demonstrationståg, även mot kommunistiska förtryckarregimer, än vad såväl Lennart Fridén som Sten Andersson har gjort. Men låt oss nu se till att vi inte återigen skapar den sortens klimat i Sverige som gör att vi misstänkliggör och registrerar varandra och över huvud taget inte kan delta i en diskussion om hur vi kan fördjupa och utveckla den svenska demokratin.

Anf. 13 TALMANNEN:

Får jag för säkerhets skull påminna om att flera av talarna redan har förbrukat sitt sista inlägg i den här debatten och att fler strax kommer att göra det.

Anf. 14 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Jag börjar med Johan Lönnroth. Jag har inte ryckt loss någonting. Den första frågan som ställdes var: ”Du kallar dig själv kommunist – –”. Lars Ohly förnekar inte det, jag behöver inte läsa vidare – utan han svarar glatt på frågan.

Vice statsministern säger att jag också har ryckt loss ett citat ur regeringsförklaringen. Men i stycket innan räknar man upp en mängd dödsfaktorer, och allihop är de koncentrationsläger som nazisterna hade. Det tycker jag är okej att man gör. Men det hade varit bra om det funnits med

Gulag och liknande saker. De finns inte med. Det handlar om historien, och sedan går man över till nutiden. Jag tycker inte att det är så konstigt att det fanns en stor förväntan på att det ändå – trots att Gulag inte räknades upp – skulle ha stått att kommunismen var en av de saker man skulle tala om i framtiden.

Lena Hjelm-Wallén säger också att socialdemokraterna alltid har fört en kamp mot kommunisterna. Det finns faktiskt de som fortfarande är statsråd i den socialdemokratiska regeringen som hyllar Castro. Han är en renässansfurste, säger man. Han är för stor för sitt land, för stor för Kuba. En del tycker att Marx är bättre än Jesus, för att ta ett exempel.

Anna Lindh, som är utrikesminister, säger nu när Pinochet har blivit gripen något väldigt bra: Rättvisan och lagen hinner i fatt den som har brutit mot mänskliga rättigheter. Det hoppas jag också gäller när man griper f.d. kommunistledare, eller sådana som är kommunistledare i dag, som har begått brott mot mänskligheten. Det har de gjort mycket nära i tiden i vår historia.

Jag hoppas också att statsminister Göran Persson alltid framöver kommer att nämna även kommunism när han talar om sådana här saker och inte bara nazism och fascism. Också ordet kommunism måste finnas med, så att de människor som har blivit utsatta för olika illdåd i kommunismens namn inte skall behöva känna sig kränkta och känna förtvivlan i sitt hjärta och i sin själ för att inte alla i Sverige – vilket vi gör – förmår nämna även kommunismen.

Anf. 15 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Dagens debatt visar hur väldigt viktigt det är att man också lyfter fram de oförrätter som i dag begås under namnet kommunism och att de överläggningar som statsministern bjuder in till inte bara kommer att handla om det historiska skeendet. Trots allt är det nutiden som gäller.

Jag tog upp frågan huruvida ungdomarna i dag verkligen har förstått vad Förintelsen innebar. Har man kunnat tränga igenom det informationsbrus som ungdomar utsätts för och fått de ungdomar som sagt att Förintelsen bara är påhitt att verkligen ändra uppfattning? Jag tycker att vice statsministern gav ett väldigt luddigt svar på det. Det lät så bra. Allting hade tydligen lyckats, och man tänker fortsätta i samma former.

Jag är inte alls lika övertygad om det. Om man går ut på gatan och frågar skinheads, eller de personer som är mer eller mindre nazistiskt anstuckna om de har ändrat uppfattning om de har läst informationsmaterialet och om de nu har förstått vad det handlar om, tror jag inte att de skulle svara ja.

Jag vill därför återigen betona hur viktigt det är att man ser över formerna för detta och verkligen kontrollerar hur det är, att man går ut på gatan och frågar ungdomar: Vet ni vad Förintelsen var för någonting? Jag skulle som riksdagsledamot hemskt gärna vilja få en litet bättre uppfattning om hur informationsinsatserna har verkat.

Anf. 16 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Som ledamot av Vänsterpartiets programkommission behöver jag inte besöka Lennart Fridéns bibliotek. Jag vet mycket väl att vi inte har någonting skrivet vare sig om kommunism eller om Lenin i vårt

partiprogram. Däremot är det positivt att även moderata ledamöter har det i sitt bibliotek. Jag tror att det är viktigt att vi även studerar varandras skrifter. Det finns väldigt många myter.

Jag tycker att vi skall ha respekt för varandra. Vi skall inte försöka nagla fast moderaterna vid gamla ståndpunkter, som sett i dagens ljus kan vara väldigt beklagliga. Detsamma gäller de ståndpunkter som dåtidens Vänsterpartister hade i t.ex. Sveriges riksdag, sett i historiens ljus.

Det är väldigt viktigt att påminna om det jag säger, och att ni tar det på fullt allvar. Vänsterpartiet av i dag är ett demokratiskt parti som lever upp till de parlamentariska reformerna med flerpartisystem, fria allmänna val, osv. Det är ingenting vi skriver bara därför att vi tycker att det är trevligt och kul och för att göra några moderater glada, utan vi tycker faktiskt så.

Är det någonting som har bevisats är det att man inte kan bygga någon typ av socialistiskt samhälle eller någon typ av samhälle alls om man inte har ett folkligt stöd. Det hade man inte i Östeuropa, och det hade man inte i Sovjetunionen. Därför blev det ett stort misslyckande.

Jag har som gammal historielärare ingenting emot historiska resonerang eller analyser. Men jag skulle också gärna vilja ha en demokrati-bok över hur olika partier har ställt sig till olika reformer i Sverige, hur man argumenterade och varför. Det skulle vara intressant.

Anf. 17 KENNETH KVIST (v):

Fru talman! Det är intressant med en ideologisk debatt. Men den kanske skulle föras med mindre av fördomsfullhet och med mer öppenhet och lyssnande på varandras ståndpunkter, som de faktiskt ser ut.

När jag såg den här interpellationen tänkte jag: Nu vill ultrahögern inom Moderaterna devalvera kampen mot rasismen. Egentligen är jag rädd att ligger något sådan bakom.

Jag känner invandrarungdomar som har blivit nedslagna av skinheads. Jag har träffat homosexuella som har hotats eller blivit nedslagna. Det är ett påtagligt och aktuellt hot mot demokratin som nazister utövar i dagens Sverige. Något liknande med några socialistiska, marxistiska eller kommunistiska förtecken finns inte och har inte funnits. Den typen av attacker mot enskilda människor är denna teori främmande.

Det är också viktigt att de brott som begåtts i kommunismens namn i Östeuropa osv. kartläggs. Vänsterpartiet har – som Johan Lönnroth mycket riktigt påpekat – ingenting emot detta. Det är nödvändigt.

Vi bör få en fullständig bild av vår epoks historia från slutet av 1800-talet och in till våra dagar. Vi lever faktiskt i en historisk epok präglad av våld och övergrepp på människor. Vi lever i en ekonomisk världsordning där själva det ekonomiska systemet egentligen är våld och övergrepp på människor.

Vi lever inte i kommunismens ekonomiska världsordning. Det är en världsordning där 258 människor äger lika mycket som två och en halv miljard av de fattigaste på jordklotet. Vi lever i en värld där 40 000 barn dör varje dag till följd av undernäring och bristsjukdomar. Denna orättmätiga världsordning är snarast kapitalismens och imperialismens världsordning och inte kommunismens.

Visst. Vi skall granska 1900-talets historia. Vi skall ta lärdom och bekämpa varje företeelse som vill angripa demokratin, människors de-

Prot. 1998/99:7
20 oktober

*Svar på
interpellationer*

mokratiska rättigheter, våra möjligheter att föra en öppen politisk debatt och föra till torgs olika meningar. Varje totalitär, antidemokratisk åsiktskiftning, även om den kallar sig det ena eller det andra, skall bekämpas. Det är viktigt och nödvändigt.

Men vi måste framför allt påminna om den värsta teorin, där själva ojämlikheten, skuffandet och nedtryckandet av människor tillhör själva teorin, nämligen nazismen. Det tillhör inte kommunismens teori att förtrycka andra och att slå ned folk. Men det tillhör en stalinistisk praktik. Den har vi sett för många exempel på. Där har funnits illusioner. Dessa förhållanden skall belysas, dras fram i ljuset och kritiseras i deras sammanhang. Det får inte råda någon tvekan om detta.

Vi måste se till *hela* det historiska sammanhanget. Vi kan inte rycka loss än det ena än det andra ur historien. Historien hänger ihop i ett. Vi har tyvärr fått uppleva ett par århundraden som präglats av våld och övergrepp.

Anf. 18 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Först vad Helena Bargholtz frågade om angående Levande historia. Upplysningsinsatsen om Förintelsen har varit omfattande. Den har väckt stor uppmärksamhet i vårt land och internationellt. Därmed vill jag inte säga att vi plötsligt har frälst hela Sverige från nynazism och rasistiska idéer. Inte alls. Men vi kan likväl konstatera det stora genomslaget.

Regeringen kommer mycket gärna att till riksdagen redovisa vad som har skett, vad som framgår av genomslaget i människors, inte minst ungdomars, tänkande. Det är en självklarhet att ta upp det direkt med riksdagen.

Så till kommunismen. Det är för socialdemokratiska partiets del alldeles självklart med rågången mot det odemokratiska, mot det kommunistiska. Så har det varit genom hela vår historia. Man kan inte förstå debatten om IB, som har varit så konstig under valrörelsen, om man inte har ett grepp om hur socialdemokrater och kommunister på arbetsplatserna hade en väldigt kraftig batalj med varandra. Det var socialdemokrater som tog den närmakampen. Det var inga andra partier. Det handlade inte om ideologi utan om odemokratiska metoder och infiltration som skulle bekämpas.

Nu har vi kommit så långt i debatten att det står klart att regeringen har full uppslutning i vår önskan att få kommunismens förbrytelser belysta. Det är en så viktig del av 1900-talets historia. Det är en god utgångspunkt. Sedan skall vi överlåta till partiledarna att hitta formerna. Jag hoppas att partiledarna är med på att det inte bara skall handla om en historisk belysning, utan även om att med en historisk belysning som bakgrund se till att den typen av totalitär ideologi och dess metoder inte kommer tillbaka igen.

Anf. 19 STEN ANDERSSON (m):

Fru talman! För att slippa bli hopblandad med dem som inte tog fighten med kommunisterna på 70-talet vill jag tala om att mellan åren 1970 och 1976 var jag heltidsengagerad i Metallfacket på Kockums i Malmö. Jag hade många bataljer med diverse bokstavskombinationer på

vänsterkanten. Mitt namn var inte mycket värt i den ligan. Jag har också erfarenhet.

Jag noterar att man nämnde bristande renhållning. År 1982 gav man för att behålla makten i riksdagen frivilligt bort utskottsplatser till dåvarande vpk. Jag ställde en fråga till statsrådet. Hon försökte inte svara med en enda stavelse.

De från Vänsterpartiet som har pratat här i dag har varit klart på defensiven. De har försökt att dribbla bort foten. Oavsett vad andra ideologier har åstadkommit, är kommunismen i särklass den mest våldsbenägna ideologin som har funnits under 1800-talet.

Fru talman! Jag vet att det skall bli partiledaröverläggningar. Den interpellation som jag skrivit och som behandlats i dag skall jag nu ändra till en motion. Sedan kan vi vad det lider få en intressant votering i kam-maren.

Anf. 20 KENNETH KVIST (v):

Fru talman! Jag vet hur kommunistiska arbetare ser ut och hur de har tänkt. Jag är uppvuxen i ett hem med sådana. Det som ledde dessa människor var övertygelsen om att det måste kunna skapas ett samhälle präglat av jämlikhet, demokrati och respekt för allas lika människovärde. Det sades aldrig i mitt hem ett ord till försvar för övergrepp mot människor.

Vice statsministern säger om en granskning av historien i Sverige att det var metoden som skilde. Vårt parti registrerade aldrig andra medlemmar i andra partier. Vi sprang inte till vare sig militärledningen eller arbetsgivare med skvaller på arbetskamrater om att de tillhörde den eller den åsiktsriktningen inom arbetarrörelsen. Men det får vi klara ut. Jag hoppas att det tillsätts en sanningskommission som reder ut förhållan-dena.

Vänsterpartiet, Vänsterpartiet kommunisterna, har aldrig varit emot en enda social eller demokratisk reform i det här landet som har fört det arbetande folkets intressen framåt. Tvärtom har partiet ofta stått i för-grunden – dess föregångare redan när det gällde den allmänna och lika rösträttens införande och sedan varje gång det gällt att försvara de demo-kratiska fri- och rättigheterna. Det är i detta intresse vi menar att varje totalitär avvikelse, varje antidemokratisk, om så den skulle förekomma i socialismens namn eller med socialistiska förtecken, måste bekämpas. Det gäller även om den finns i nyliberalismens namn, kapitalismens namn eller nazismens namn.

Devalvera inte den avgörande, stora, fina insats som regeringen på-börjat genom att bekämpa rasism, nazism och intolerans.

Anf. 21 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Fru talman! Till Sten Andersson vill jag säga att vi upplät en supple-antplats åt Vänsterpartiet kommunisterna år 1983 – jag tror att det hand-lade om det – av riksdagspraktiska skäl. Att göra det till den stora grejen i en sådan här debatt tycker jag är ganska futtigt. Det var inte mer an-märkningsvärt än när de borgerliga partierna 1991 förlitade sig på Ny demokrati i alla frågor rätt igenom. Jag jämför inga partier med varandra här. Jag gör bara klart att man ibland måste vara praktisk här i riksdagen.

Prot. 1998/99:7
20 oktober

*Svar på
interpellationer*

Detta får inte på något sätt dölja att vi socialdemokrater hela tiden har hållit råkången helt klar mot kommunismen. Vi har ett väldigt stort intresse av att sprida ljus över de oförrätter som har begåtts i kommunismens namn. Vi tycks alla vara överens om det i dag. Det är väl en väldigt bra slutsats av den här debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

27 § Svar på interpellation 1998/99:2 om färjetrafiken Umeå–Vasa

Anf. 22 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Mats Lindberg har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att rädda färjetrafiken mellan Umeå och Vasa.

Låt mig först konstatera att Sverige har, liksom andra EU-stater som berörs, genomfört utredningar bl.a. genom Sjöfartsverket som visar de effekter en avveckling av taxfreeförsäljningen i olika avseenden kan få. Regeringen tillsatte den 15 maj 1997 en särskild sjöfartsutredare vars uppgift bl.a. var att utreda avvecklingens effekter. Utredarens slutsatser är att färjetrafiken till och från Sverige avsevärt kommer att påverkas genom omläggning av linjer, minskad sysselsättning och turism, men att Sveriges transportförsörjning inte hotas. Utredaren menar att det knappast finns anledning för staten att vidta några särskilda åtgärder utom avseende trafiken mellan Umeå och Vasa – den s.k. Kvarkentrafiken.

Regeringens bedömning är att färjetrafiken till och från Sverige liksom förutsättningarna för den svenska färjesjöfarten kommer att förändras, men förändringarna kommer sannolikt inte att leda till att den svenska transportförsörjningen hotas.

Regeringen anser att en anpassning till den nya marknadssituationen generellt sett måste ske genom åtgärder som marknadens aktörer själva vidtar. Det gäller även Kvarkentrafiken, som är viktig ur en rad olika aspekter. Regeringen anser att det finns anledning att följa utvecklingen inom färjesjöfarten. En sådan uppföljning ligger väl i linje med Sjöfartsverkets och Godstransportdelegationens uppgifter. Det förekommer också täta kontakter mellan Kommunikationsdepartementet och det finska Transportministeriet i denna fråga.

Innan några uppföljningar har lämnats är jag därför i dag inte beredd att vidta några åtgärder.

Anf. 23 MATS LINDBERG (s):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Företagen i norra Sverige och Finland inom alla grenar, inom turistnäringen, verkstadsindustrin och skogsindustrin, kan inte vänta på de besked som statsrådet tar fram. Företagen är tvingade till att agera ganska omgående. Därför är det ytterst viktigt att regeringarna i både Sverige och Finland agerar snabbt.

Statsrådet pekade också på utredarens syn på åtgärder avseende trafiken mellan Umeå och Vasa, den s.k. Kvarkentrafiken. Det föreslås att speciella åtgärder vidtas.

Jag vill därför fråga statsrådet, som numera mycket väl känner till förhållandet i norra Sverige, när statsrådet tänker agera. Det EU-beslut

som nu har fattats innebär att man hindrar den rörlighet som är EU:s mål både när det gäller personer och när det gäller transporter av varor, gods och tjänster.

Prot. 1998/99:7
20 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 24 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Vi har i dag nära kontakter med Transportministeriet i Finland. Jag kan lova att vi behandlar den här frågan så snabbt som det är möjligt, men vi måste göra det tillsammans med det finska Transportministeriet.

Anf. 25 MATS LINDBERG (s):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för det svaret. Det är litet grand av det som jag också fäster stor vikt vid. Den finska regeringen agerar ganska snabbt. Därför är det oerhört viktigt att den svenska regeringen också gör det. Jag tackar för beskedet. Det var bl.a. detta som var orsaken till min fråga.

Överläggningen var härmed avslutad.

28 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarens ledamöter:

Förslag till rådets förordning om strukturstatistik över inkomster och arbetskraftskostnader *KOM (98) 491*

Förslag till rådets resolution om bruksanvisningar för tekniska konsumentvaror *CONSOM (98) 19*

Förslag till rådets resolution om informationssamhällets konsumentdimension *CONSOM (98) 20*

29 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

1998/99:19 Ändringar i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt, m.m.

30 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 15 oktober

1998/99:5 av *Agne Hansson* (c) till statsrådet Mona Sahlin
Strukturfondspengar från EU till sydöstra Sverige

1998/99:6 av *Kia Andreasson* (mp) till socialministern
Lagljudvolymbegränsning

den 16 oktober

1998/99:7 av *Sten Andersson* (m) till näringsministern
Avveckling av kärnkraften och danska kolkraftverk

1998/99:8 av *Maud Ekendahl* (m) till justitieministern
Spritsmuggling via turistbussar

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 oktober.

31 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 16 oktober

1998/99:17 av *Johan Pehrson* (fp) till justitieministern
Fastighetsbedrägeri

1998/99:18 av *Lennart Kollmats* (fp) till socialministern
Institutionsvården för barn och ungdomar

1998/99:19 av tredje vice talman *Rose-Marie Frebran* (kd) till socialministern

Förbud mot inköp och innehav av hembränd sprit

1998/99:20 av *Maggi Mikaelsson* (v) till finansministern
Fordonsskatten och skatteutjämningen

den 19 oktober

1998/99:21 av *Stig Eriksson* (v) till näringsministern
Vattenfall AB

1998/99:22 av *Inger René* (m) till miljöministern
Radioaktivitet på västkusten

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 oktober.

32 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Prot. 1998/99:7
20 oktober

Anmälades att följande skriftliga svar på frågor inkommit

den 15 oktober

1998/99:2 av *Patrik Norinder* (m) till socialministern
Konkurrensneutralitet vid myndighetsauktorisering

1998/99:4 av *Kenneth Johansson* (c) till socialministern
Utsatta barn och ungdomar

den 16 oktober

1997/98:1101 av *Eva Goës* (mp) till näringsministern
Polenkabeln

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 27 oktober.

33 § Kammaren åtskildes kl. 15.17.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Val.....	1
Anf. 1 SVEN HULTERSTRÖM (s).....	1
2 § Val av ledamöter i Utrikesnämnden	1
3 § Val av suppleanter i Utrikesnämnden	2
4 § Val av ledamöter i riksdagens krigsdelegation	2
5 § Val av fullmäktige i Riksbanken	3
6 § Val av suppleanter för fullmäktige i Riksbanken	4
7 § Val av Riksdagens revisorer	4
8 § Val av ordförande och två vice ordförande för Riksdagens revisorer.....	5
9 § Val av suppleanter för Riksdagens revisorer	5
10 § Val av ordförande och ersättare för ordföranden i Riksdagens besvärsnämnd	6
11 § Val av ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd.....	6
12 § Val av suppleanter i Riksdagens besvärsnämnd.....	6
13 § Val av ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation.....	7
14 § Val av suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation	7
15 § Val av ledamöter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).....	8
16 § Val av suppleanter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).....	8
17 § Val av ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.....	9
18 § Val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.....	9
19 § Val av suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.....	10
20 § Utökning av antalet suppleanter i utskotten och EU- nämnden	10
21 § Val av extra suppleanter i utskotten och EU-nämnden	11
22 § Avsägelse.....	13
23 § Anmälan om kompletteringsval till utrikesutskottet och kulturutskottet	13
24 § Justering av protokoll	13
25 § Meddelande om frågestund	13
26 § Svar på interpellation 1998/99:1 om kommunismen	14
Anf. 2 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	14
Anf. 3 STEN ANDERSSON (m).....	15
Anf. 4 LENNART FRIDÉN (m).....	15
Anf. 5 JOHAN LÖNNROTH (v).....	17
Anf. 6 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	18
Anf. 7 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	19

Anf. 8	PETER PEDERSEN (v).....	19	Prot. 1998/99:7
Anf. 9	Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	20	20 oktober
Anf. 10	STEN ANDERSSON (m)	21	
Anf. 11	LENNART FRIDÉN (m)	22	
Anf. 12	JOHAN LÖNNROTH (v)	23	
Anf. 13	TALMANNEN.....	23	
Anf. 14	MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	23	
Anf. 15	HELENA BARGHOLTZ (fp).....	24	
Anf. 16	PETER PEDERSEN (v).....	24	
Anf. 17	KENNETH KVIST (v).....	25	
Anf. 18	Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	26	
Anf. 19	STEN ANDERSSON (m)	26	
Anf. 20	KENNETH KVIST (v).....	27	
Anf. 21	Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	27	
27 §	Svar på interpellation 1998/99:2 om färjetrafiken Umeå–		
	Vasa	28	
Anf. 22	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	28	
Anf. 23	MATS LINDBERG (s)	28	
Anf. 24	Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	29	
Anf. 25	MATS LINDBERG (s)	29	
28 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag		
	från Europeiska kommissionen	29	
29 §	Bordläggning.....	29	
30 §	Anmälan om interpellationer.....	30	
31 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	30	
32 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	31	
33 §	Kammaren åtskildes kl. 15.17.....	31	